

Raisa Aine: Carital Optima–erikoispatjan toimivuus erittäin korkean riskin ja kivuliaan potilaan hoidossa

Tapausselostus

Kemiläisperheen 17-vuotias tytär (SK) putosi ponin selästä vuonna 2006. SK on nyt 17-vuotias, 150 cm pitkä ja painaa noin 58 kg.

Diagnoosit:

Distensio plexus brachialis I.sin; Status post WAD; Medullopatia post WAD; CRPS 2 extremitatum superior I.-sin sequelae laesio plexus brachialis status post contrusion et distension region glenohumeale; Status post C I/II fasettinivelsubluksaatio (30 asteen).

(Plexushermon venytysvamman seurauksena olkaluun iskusta. Crps 2 (kipu), selkäydinvaurio, C1 ja C2 tasolla on fasettikapselisto rikki, kaularangassa on 30 asteen subluksaatio.)

Näiden pohjalta potilaalle on määritelty 90 %:n invaliditeetti. SK:n jalat liikkuvat, mutta vammoista johtuen hän kärsii jatkuvasta hermokivusta, päänsärystä ja kaksoiskuvista. Erityisinä ongelmina ovat juuri jatkuva hermokipu sekä kipu kaularangan alueella. Kiputaso VAS-skaalalla arvioituna on 9-10, jonka tähden SK ei ole voinut nukkua kunnolla ja levollisesti moneen vuoteen.

Lähtötilanne

Vuoden 2012 maaliskuussa perheen sairaanhoitajakoulutuksen saanut äiti otti yhteyttä MediMattress Oy:hyn, sillä SK kärsi edelleen onnettomuuden jälkeisistä jatkuvista kivuista. Hänen nukkumisensa oli vaikeaa, ainoa hyvä nukkuma-asento on lähes istuva, tyynyin tuettu asento. Kaularankakivut olivat kovat, vamma esti liikkeen, eikä esimerkiksi nukkuminen kyljellään ollut mahdollista.

Potilaan kotikuntaan oli tehty anomus erittäin korkean riskin erikoispatjasta, mutta se evättiin, koska kokonaistilanne oli epäselvä eikä potilaalla ollut olemassa olevaa painehaavaa. SK:lle tehtiin MediMattressin aloitteesta Braden-riskiluokitus ja todettiin, että hän erittäin korkean riskin potilas. Tämän jälkeen MediMattress ehdotti Carital Optima -erikoispatjan koekäyttöä.

Erikoispatja koekäyttöön

Carital Optima toimitettiin SK:lle välittömästi. Patjan käyttöönoton jälkeen nukkuminen helpottui huomattavasti. Äiti kommentoi tilannetta seuraavasti: "Aiemmin nukahtaminen vaati tuntien taistelun, nyt se onnistuu heti ja yöunen pituus on nyt normaali. Yöuni oli aikaisemmin pätkittäistä, nyt SK nukkuu jopa 10 tunnin unia keskeytyksettä. Herätessä tytöllä on levännyt olo ja tunne että on virkeämpi. Nukkuminen on tärkeää kipupotilaalle, ja nyt SK voi levätä kunnolla. Päiväunet onnistuvat myös. Aiemmin ne onnistuivat vain silloin, kun SK oli erittäin rasittunut."

SK:n keskushermosto ja ääreishermosto ovat sekaisin ja ne viestittävät kipua herkästi. Esimerkiksi hellän kosketuksen SK aistii kipuna. Nyt Carital Optima -erikoispatjan avulla keho lepää ja rentoutuu.

Koekäytön aikana uusi anomus patjalle

Asiassa ei annettu periksi, vaan erikoispatjaa anottiin uudestaan. Uusi anomus perustui Braden-riskiluokituksen lisäksi muun muassa havaintoihin tytön olotilan paranemisesta. Jo lyhyessä ajassa sängyn päätyä oli voitu laskea hiukan alemmaksi, ja tyttö oli nukkunut yönsä paremmin. Myös kipulääkäri ja fysioterapeutti antoivat puoltavat lausuntonsa hakemukseen.

Uusi Carital Optima -erikoispatja

Maksusitoumus myönnettiin ja SK:lle hankittiin uusi Carital Optima -erikoispatja. Nyt hankitussa patjassa on koekäytettyyn patjaan verrattuna erona se, että patja varustettiin reunatukivaahdolla, jolloin tyttö voi paremmin käyttää omia voimiaan noustessaan ylös vuoteelta. Kokemukset patjasta ovat edelleen positiiviset. Uni on rauhallista ja SK on ollut erittäin tyytyväinen patjan tuomaan helpotukseen.

Potilaan mielestä yöt ovat kivun suhteen helpompia, koska ei tarvitse hakea asentoa eikä maata hereillä odottamassa unen tuloa ja kehon hermoston rauhoittumista nukkumiseen. Nyt nukahtaminen onnistuu paremmin. Keho pääsee heti rentoon asentoon eikä voimavaroja kulu asennon hakemiseen. Vaikka kipu raastaa, antaa patja miellyttävän alustan nukkumiselle, eikä asennon saamiseen tarvitse kiinnittää niin paljon huomiota. Nukkuma-asento on nyt enemmän selkäasento, jolloin selkäranka lepää entistä paremmin.

SK sanoo, että patjan muotoutuminen ei lisää kipua vaan antaa sellaisen tunteen kuin nukkuisi ikään kuin pilven päällä. Patja ei paina eikä hierrä eikä patjassa ole mitään kehoa ärsyttäviä materiaaleja.

Unen määrä on pysynyt edelleen hyvänä, 8-10 tuntia, eikä SK herää enää yöllä vaihtelemaan asentoa. Unen laatu on SK:n mielestä kohentunut. Keho on potilaan mukaan levänneen oloinen. Päivänaikainen vireystila on kohentunut, koska ei ole tarvinnut heräillä ja hakea asentoa eikä korjata tukityynyjä. Äidin mukaan potilaan olo on niin virkeä kuin se voi noissa kivuissa olla, huomattavasti kohentunut kuitenkin lyhyessä ajassa.

SK:lla on selässä kipulaastari. Nyt sen liimaukset eivät irtoa ja laastari pysyy paikallaan kuusi päivää, joka on sen vaihtoväli. Aikaisemmin laastari rullaantui herkästi hikoilun vuoksi. Nyt hikoilua ei ole. Myös lakana pysyy patjan päällä hyvin. Se on tärkeää, sillä ruttuinen lakana voi hiertää.

Lopuksi

Asiakkaana äiti tahtoi korostaa MediMattressin nopeaa toimintaa ja asiantuntemusta. Yhteistyö sujui muutenkin erinomaisesti. Kaikkien yhteinen toivomus on, että SK pystyy toteuttamaan unelmansa ja pyörähtää lukion vanhojentanssipäivänä tanssilattialla edes hetken.